

ТОДУРОВ

Іван Михайлович —
доктор медичних наук,
професор, директор ДНУ
«Центр інноваційних медичних
технологій НАН України»

ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕНТРУ ІННОВАЦІЙНИХ МЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАН УКРАЇНИ

Шановний Анатолію Глібовичу!

Шановні колеги!

Державну наукову установу «Центр інноваційних медичних технологій НАН України» було створено у 2017 р. за ініціативою тодішнього президента НАН України академіка НАН України Бориса Євгеновича Патона на базі Лікарні для вчених НАН України. На той час це була звичайна пострадянська лікарня з обмеженими можливостями надання сучасної кваліфікованої медичної допомоги. Вік медичного персоналу лікарні становив переважно від 50 до 80 років, у штаті було лише два кандидати медичних наук.

За період роботи Центру суттєво змінилися як умови матеріально-технічного забезпечення, так і можливості надання кваліфікованої медичної допомоги співробітникам Національної академії наук України, кількість яких разом із членами їхніх сімей і тими, хто вже вийшов на пенсію, перевищує 51 тис. осіб. Усі працівники НАН України обслуговуються безкоштовно. Крім того, з огляду на постійно зростаючий попит на висококваліфіковану медичну допомогу, яку надають працівники нашого закладу, в Центрі розроблено програму додаткового фінансування за рахунок надання платних послуг неприкріпленим категоріям населення, що дало змогу істотно знизити матеріальне навантаження на обслуговування потреб лікарні.

Клінічна база Центру складається з кількох клінічних відділів на 340 ліжок та двох поліклінік. У нас функціонують: відділ анестезіології та інтенсивної терапії; відділ відновлювальної та реконструктивної ортопедії та реабілітації, до якого входить відділення ортопедії; відділ діагностики та лікування метаболічних захворювань, який включає гастроентерологічне, кардіологічне, терапевтичне та ендокринологічне відділення і відділення неврології та реабілітації; відділ ендокринної та метаболічної хірургії; відділ малоінвазивної хірургії; відділ репродуктивного здоров'я з урологічним та гінекологічним відділеннями; відділ функціональної діагностики.

За період становлення Центру було проведено реконструкцію приміщень стаціонару та поліклінік, повністю оновлено матеріально-технічну базу, відбулося укомплектування клініки новітнім обладнанням експертного класу, сучасними приладами оснащено сім операційних, дві реанімації, в діагностичному підрозділі на сучасних апаратах проводяться рентгенологічні, ультразвукові, ендоскопічні та інші види досліджень. Створення новітньої лабораторії дало змогу не лише зменшити навантаження на лікарів-лаборантів, а й розширити можливості лабораторної бази, зокрема для проведення сучасних наукових досліджень.

У Центрі вперше було створено та впроваджено в практичну діяльність медичну інформаційну систему Doctor Eleks, яка забезпечує електронний документообіг та електронний супровід кожного пацієнта, що дуже позитивно позначилося на ефективності роботи медичних підрозділів.

Усе це разом з багатьма іншими новаціями сприяло значному зростанню фахового авторитету нашого закладу і дозволило привернути увагу до потужної багатопрофільної медичної структури Національної академії наук України.

Наукова діяльність Центру сконцентрована на вирішенні проблем лікування соціально значущих захворювань та подоланні актуальних викликів сьогодення, які особливо гостро постали під час пандемії COVID-19, а потім в умовах повномасштабної війни.

Штатну основу шести наукових відділів складає 41 науковець, серед яких 1 член-кореспондент НАМН України, 11 докторів наук, 13 кандидатів наук, 6 професорів, 9 старших дослідників, 3 доценти, середній вік яких становить 45 років. Ще три науковці-докторанти завершують оформлення своїх дисертаційних робіт.

Пріоритетними завданнями наукового колективу Центру визначено підвищення ефективності лікування хворих на цукровий діабет другого типу, метаболічний синдром, хвороби, пов'язані з порушеннями ендокринної системи, поліпшення репродуктивного здоров'я чолові-

ків та жінок, вирішення проблем, пов'язаних з пандемією COVID-19, питань сучасного хірургічного лікування раку шлунково-кишкового тракту, нирок, жіночих і чоловічих статевих органів, розроблення та вдосконалення методик хірургічного лікування суглобів та хребта, а також подолання безпосередніх і віддалених наслідків бойових травм та захворювань, пов'язаних з воєнними діями.

Нині науковці Центру виконують низку науково-дослідних робіт, спрямованих на вирішення зазначених вище питань. Серед наукових здобутків співробітників Центру хотілося б відзначити такі. Уперше в Україні науковцями Центру було обґрунтовано доцільність комплексного вирішення проблеми метаболічного синдрому та цукрового діабету другого типу, а також сформовано першу в Україні профільну мультидисциплінарну команду, до якої входять фахівці з ендокринології, гастроентерології (дієтології), хірургії, психології, кардіології, гінекології (урології). Як наслідок розвитку цього напрямку було створено Українську асоціацію метаболічної медицини, яка на сьогодні налічує вже 200 членів.

Діяльність хірургічних відділень Центру було спрямовано на вдосконалення наявних і впровадження нових інноваційних технологій малоінвазивної хірургії. Ми зосередилися на використанні лапароскопічної хірургії для всіх категорій хворих, включно з онкологічними. Частка операцій із застосуванням технологій малоінвазивної хірургії становить 80 % загальної кількості проведених хірургічних втручань. Ми першими в Україні почали проводити операції з однопортовим доступом при резекції шлунка та при лікуванні різних захворювань.

Також ми першими в Україні використали ICG-системи флуоресцентної навігації уражених раком тканин, що значно поліпшило результати операцій. Застосування в ендоскопічній практиці NBA-режиму дозволило в 4 рази підвищити ефективність виявлення пухлинного процесу.

Особливим хірургічним досягненням Центру ми вважаємо розроблення і впровадження

в медичну практику методики хірургічного лікування цукрового діабету другого типу. Наша команда першою в Україні обґрунтувала і довела спроможність цієї методики, яка сьогодні набуває все більшої популярності.

Науковці Центру досліджують і успішно втілюють у життя методи використання стовбурових клітин. Маємо також вагомий результат в напрямі збереження репродуктивного здоров'я нації.

З перших днів широкомасштабного воєнного вторгнення РФ на територію України співробітники нашого Центру залишалися на своїх робочих місцях, облаштували операційну та розмістили хворих у підвальних приміщеннях закладу. Починаючи з 24 лютого 2022 р. ми надали медичну допомогу більш як 120 пораненим та постраждалим унаслідок бойових дій військовослужбовцям ЗСУ, волонтерам, тимчасово переміщеним особам. За розпорядженням Президії НАН України ця допомога надавалася і надається безкоштовно.

Виклики воєнного часу було враховано нами при плануванні науково-дослідних робіт на наступний період. Ми налагодили тісну взаємодію з Українською військово-медичною академією, профільними структурами Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України для вирішення нагальних проблем військової медицини, підвищення якості надання медичної допомоги при реабілітації поранених військовослужбовців, внутрішньо переміщених та звільнених з полону осіб.

Провідні науковці Центру на постійній основі беруть участь у роботі фахових комісій Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України та інших урядових організацій, а також у розробленні адаптованих медичних настанов та стандартів медичної допомоги.

Важливим напрямом нашої діяльності є підготовка наукової молоді та популяризація досягнень вітчизняної науки. Центр отримав ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти з підготовки докторів філософії за спеціальністю «хірургія», плану-

ємо найближчим часом отримати таку саму ліцензію за спеціальністю «гінекологія». Наш заклад став базою для стажування лікарів-інтернів за 8 спеціальностями, зараз навчання у нас проходять 19 молодих спеціалістів.

Під егідою Центру та створеної нами Української асоціації метаболічної медицини в нашому закладі діє школа інноваційної медицини, яка стала майданчиком для обміну теоретичним і практичним досвідом лікарів різних спеціальностей. Науковці Центру постійно проводять семінари, майстер-класи, тренінги на сучасних тренажерах, які дають унікальну можливість опанувати й відпрацювати практичні навички лапароскопічних і малоінвазивних втручань в абдомінальній та ендокринній хірургії, урогінекології, ортопедії і травматології. Укладено понад 60 договорів про співпрацю Центру з установами НАН України, інститутами НАМН України, закладами МОЗ України, Міноборони та іншими організаціями.

Результати наукової діяльності співробітників Центру відображено у 299 публікаціях у вітчизняних та зарубіжних наукових виданнях, з них 128 статей у виданнях, що індексуються у Scopus та Web of Science, 24 статті за оборонною тематикою. За період від 2018 р. наукові співробітники Центру опублікували 3 монографії, 6 підручників, 13 методичних рекомендацій, отримали 14 патентів. Результати наукової роботи було репрезентовано на 722 вітчизняних та міжнародних конференціях. Центр проводить активну роботу з підготовки кадрів високої кваліфікації. За цей період 8 наших співробітників захистили дисертації, 7 працівникам присвоєно вчені звання професора і старшого дослідника, у 2020 р. двох науковців Центру у складі авторського колективу було удостоєно Державної премії України в галузі науки і техніки за роботу, присвячену оборонній тематиці, ще 7 співробітникам було присвоєно звання «Заслужений лікар України».

На завершення хочу підкреслити, що всіх здобутків нашому Центру вдалося досягти за постійної підтримки Президії НАН України.

Дякую за увагу!